Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 88. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 88. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 8, 1952. VOL. LX.

ХОЧУТЬ ВИЯВИТИ ПОСТУП В АТОМОВИХ ВИНАХОДАХ

Вашингтон. — Сен Брайен Мек Магон оголошує, що спільна конгресова комісія атомової енергії почне в половині квітня, публічні переслухання в справі поступу й придатности атомових винаходів як для війни, так і для миру. Сенатор МекМагон це голова згаданої комісії. Він каже, що підготовляє свого роду прилюдний звіт з ужитку шости більйонів долярів, що їх ухвалив Конґрес на атомові ції впродовж десяти років. У переслуханні братимуть участь як свідки м. ін.: секретар стейту Дін Ачесон, голова об'єднаних генеральних штабів Омар Н. Бредлі, президент Комісії Атомової Сили Злучених Держав Гордон Е. Дін і Адміністратор Федеральної Цивільної Оборони — Мілард Калдвел. Крім самого поступу в атомових дослідах і виробах будуть подані до загального відома осяги переговорів з Британією й Канадою для спільного орудування атомовими винаходами. Теж будуть виявлені деякі подробиці з способів праці науковців при атомових осягах. Сенатор згадує ще про поступ у використанні „ксенону", що втягає в себе атомове радіювання і таким способом облегчує наслідки вибуху атомової бомби. Він признає теж, що Америка розбудовує тепер водневу бомбу в переконанні, що це приспішить розброєння світу.

Після літунської катастрофи під Ню Йорком

Ню Йорк. — На передмісті Квінз, у минулу суботу рано трапилась одна з найбільш драматичних літунських катастроф. Вантажний літак впав на густо замешкалу дільницю, спричинивши пожежу домів і вбиваючи п'ять людей. Суботній ранок був дощовий і зимний і обсервація з літака була дуже обмежена. Керівник публічної інформації цивільного літунства Едвард Слетері вчора повідомив, що причина нещастя, приписувана була в тому, що пілот літака Куртіус Коммандо стратив зв'язок або не керувався інструкціями, що їх висилано з контрольної вежі летовища Айдельвайлд. Слетері зазначив, що рапорт про цю катастрофу буде виготовлений на протязі десяти днів. Вантажний літак, що надлітав, мав бути скерований до Нюарку, де атмосферичні умовини були значно кращі, але це вже не могло бути виконане. Все, що залишилося з 13,000 фунтів вантажу, — в більшій частині великодних квітів, зібрано окремо й передане під доглядом поліції.

Нагороди міським робітникам—винахідникам

Ню Йорк. — Мейор міста Р. Імпеліттері сповістив, що в метою заохотити до дальших зусиль, велике число винахідників отримує грошеві нагороди від 10 до 500 долярів. У метрополі тепер нараховується 200 тисяч людей-винахідників. Р. Імпеліттері заявив, що в міській цивільній службі буде діяти окреме тіло, що плекуватиметься заохочуванням до винаходів. У цій справі однаково заінтересовані державні чинники як і приватна промисловість.

Іміграція порторіканців до Ню Йорку

Ню Йорк. — У 1951 р. іміграція порторіканців до цього міста побила всі попередні рекорди, бо в тому році кількість усіх таких імігрантів досягла цифри 321,000 душ. Це виявляє Бюро Міського Добробуту й Здоров'я, подаючи до прилюдного відома деякі дати з еміграційного руху між Порто Ріком й американським суходолом. Уподовж 1951 р. приїхали 52,000 з острова до континенту, а з того 80% оселилися в Ню Йорку. У дільниці Мангаттен живе тепер 138,500 порторіканців першої й другої ґенерації, у Бронксі і коло 62,000, у Брукліні 40,000, а в Квінс коло 5,000.

Дарунки королеви Юліянни для президента

Вашингтон. — Голяндська королева Юліянна дарувала президентові Труманові низку дзвонів, що під час дзвонення грають різні мелодії, а окремо ще інший курантовий дзвін для нього особисто. При цій нагоді королева пригадала на необхідність ратунку дальших втікачів, яких число вона подає на десять мільйонів. Вона пригадала, що Америка це давна „своячка" Голяндії і що між свояками трапляються нераз грошеві турботи, які вимагають взаємної допомоги. Голяндія потребує тепер фондів на реклямацію прибережної землі з морського заливу. Президент признав, що об'єднання націй дуже потрібне в теперішньому часі, й що Америка помогла Голяндії за другої світової війни в відбудові господарства. — З Вашинґтону вибралася королева на відвідини пані Рузвелт у Гайд Парку, в стейті Ню Йорк, а потім на триденний побут до міста Ню Йорку.

ПОМЕР ЛЕВ КОВАЛЬЧИК, ПОГРЕБНИК В ЙОНКЕРС

Йонкерс, — Н. Й. — У віці 69 років, як звідомляє кореспондент Ню Йорк Таймсу, помер тут загально знаний українській громаді погребник Лев Ковальчик.

ТЕЛЕФОНІЧНИЙ СТРАЙК У 43 СТЕЙТАХ

Ню Йорк. — Коло 15,000 працівників телефонічного підприємства Вестерн Електрик Компані у 43 стейтах поробили підготову до страйку на понеділок 7 квітня. Це робітники, що обслуговують технічний виряд телефонічних підприємств, отже в наслідок того, більша частина телефонічних дротів не буде могла бути вжита на місцеві та віддалені телефонічні розмови. Місто Ню Йорк, дивним збігом обставин, не охоплене страйком. Страйк електротехніків ще самий собою не був би загрозливий, якщо б не те, що телефонічні „оператори" й інші бюрові працівники зобов'язані договором шанувати пікети, наставлені електротехнічними робітниками. Коли телефонічні бюрові службовики приходять до бюра і перед будинком застають їх пікету, вони її не легковажать, та не пробують зламати „пікетової лінії". Таким способом, електротехнічні робітники надіються приневолити яких 300,000 інших телефонічних робітників до страйку і тому він стає загальним краєвим страйком телефонічних робітників. Крім страйку в телефонічних підприємствах триває вже від 5 днів страйк у телеграфічному підприємстві Вестерн Юніон Компані, де 31,000 працівників покинули працю. Це ще більше причиниться до застою в комунікаційній системі усієї країни. — Страйк в сталеварнях, передбачений на середу, мабуть вибухне в назначеному часі, бо переговори, що ведуться безуспішно, не мають вигляду на успіх.

НОВИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР З.Д.А.

Новопризначений президентом Труманом прокуратор Злучених Держав, Джеймс П. Мек Ґранері, під час розмови з представниками преси в його домі у Филаделфії. Він заявив, що він ще не має пляну акції.

ВІДБУВСЯ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ З'ЇЗД „САМОПОМОЧІ"

ЮЛІЯН РЕВАЙ ПЕРЕВИБРАНИЙ ГОЛОВОЮ

Ню Йорк. — Минулої суботи і неділі, дня 5 і 6-го квітня, в Народному Домі в Брукліні відбувся звичайний річний делеґатський з'їзд Організації Українських Імігрантів „Самопоміч", в якому взяло участь 45 делеґатів з 10 відділів та які репрезентували 1,125 членів. Організація „Самопоміч", як це виходило зі звітів Управи, нараховує тепер всіх 3,269 членів, зорганізованих в 19 відділах в містах: Ню Йорк, Филаделфія, Нюарк, Шікаго, Джерзі Сіті, Трентон, Честер, Питсбурґ, Коговз, Мілвокі, Пасейк, Балтимор, Акрон, Йонґставн та інші. Зборами, які започаткував молитвою о. В. Андрушків, та які відкрив голова „Самопомочі" п. Ю. Ревай, згадуючи про 5-ліття існування цеї організації, проводила президія в складі: д-р Роман Слюзар — голова, проф. Іван Паливода, і мґр. М. Стецьків — заст. голови, та Ст. Максимяк і інж. І. Куземський — секретарі. Із звітів членів Управи та представників місцевих відділів виходило, що „Самопоміч" в звітовому часі поширила та поглибила свою організаційну, допомогу та культурно-освітню працю, як теж члени „Самопомочі" зорганізовано й індивідуально брали участь в загальному громадському житті. Окремо підкреслювано поголовне вплачування Національного Датку членами „Самопомочі" Широку діяльність розгортала „Самопоміч" теж в господарській галузі. В Ню Йорку і в Шікаґо вона має дві кредитові кооперативи, які розпоряджають сумами по около 20,000 долярів. Філія „Самопомочі" у Филаделфії придбала власний дім. Крім того в дальшій дискусії п-ні Пушкар та п-ні Марія Хомин виявили, що м. ін. „Самопоміч" дала ініціятиву до створення у Филаделфії кооперативи „Базар", яка сьогодні, крім того, що затрудняє 5 старших чоловіків і жінок в підприємстві, дає працю до дому та невеличкі заробітки понад 80 жінкам. Все це започатковано капіталом 250 долярів. Над звітами була розгорнулася широка дискусія, в якій виявлено та обговорено низку актуальних справ і проблем. На кінець першого дня нарад уділено абсолюторію дотеперішній Управі та обрано нову в такому складі: Юліян Ревай — голова; ред. Василь Мудрий, д-р Осип Андрушків та Богдан Гарасимович — заступники голови; мґр. Роман Ґутлевич — секретар; проф. Іван Паливода — культ.-освіт. референт; Теофіль Кульчицький — фінансовий референт; п-ні Марія Шафранська — референтка суспільної опіки; проф. Михайло Лисогір — орг. референт; інж. Роман Раковський — госп. референт; Теодор Крочак — реф. молоді; д-р Юрій Фединський — прес. референт; Степан Максимяк, інж. Микола Олійник та Олекса Кейс — члени Управи. Контрольна Комісія: д-р Осип Голінатий, д-р Ілля Карапінка, п-ні Марія Хомин, Іван Крамаренко і д-р Володимир Бачинський, д-р Роман Осінчук і д-р Роман Роґуцький.

В другому дні нарад вислухано три доповіді, обговорено їх, заслухано звітів комісій, прийнято проєкт бюджету який передбачує приблизно $4,000 прибутків і стільки ж розходів, та схвалено відповідні резолюції.

Цикль доповідей започаткувала Ольга Дмитрів темою: „Чого ми сподівалися від новоприбулих". Нав'язуючи до стану перед приїздом нових імігрантів, доповідачка говорила про надії, які зв'язувала з новою українською іміграцією місцева, народжена тут, молода українська ґенерація. Ці надії були головно культурного і мистецького порядку. Вони були дуже високі, але сьогодні ще замала перспектива, часу, щоб можна було відповісти на питання, чи вони здійснилися.

Проф. Михайло Лисогір говорив про: „Наші взаємини з ЗУАДКомітетом", підкреслюючи головно труднощі в тих зв'язках та висловлюючи низку докорів, що ЗУАДК не завжди розумів і належно оцінював потреби „Самопомочі" і її завдання. Доповідач висловив надію, що ці „зв'язки в майбутньому поліпшаться.

Ред. Василь Мудрий, говорячи про: „Світла і тіні нашого побуту в Америці за 5 минулих років та наші завдання в найближчому майбутньому", з'ясував всі складні обставини нової української іміґрації та її проблеми в найширшому національному, громадському та особистому маштабах. Жива дискусія, в якій забирали голос Д-р Ценко, д-р Пушкар, інж. Краснопіс, п-ні Хомин, п-ні Пушкар, Д-р Роґуцький, д-р Вереш, інж. Раковський та інші доповнено та розгорнено думки доповідачів.

Підчас зборів виголошено або відчитано багато привітань від багатьох українських центральних та місцевих установ. Від УНСоюзу вітав збори голова п. Дмитро Галичин і головний радний П. Кучма. Так в привітах, як і під час нарад в дискусії стверджено, що „Самопоміч" своєю працею цілком виправдала своє існування та дає великі можливості дальшого розвитку.

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ ОБІЦЯЮТЬ БЕЗКАРНІСТЬ ПОЛОНЕНИМ

Токіо. — Контрольовані комуністами північно-корейські і китайські радіостанції почали вчора спеціяльну кампанію, закликаючи своїх вояків в аліянтському полоні до повороту „на родину" після перемир'я та обіцюючи їм уласкавлення і безкарність за їхнє відступлення від комунізму і навіть за проти-комуністичну акцію під час їхнього побуту в полоні. Комуністична пропаганда „ґарантує" всім цим полоненим, що після їх репатріяції вони не будуть потягнені до відповідальности за жадну їхню акцію в полоні, та що вони будуть повернені до своїх місцевостей і родин, щоб взяти участь у відбудові. Ці заклики відносяться до всіх коло 135,000 комуністичних вояків в аліянтському полоні, — 20,000 з яких не тільки відреклися комунізму, але й активно його поборювали в полоні, витатуювали на своїх грудях і спинах антикомуністичні гасла та вписавши до аліянтських командувань прохання, щоб їх в жадному разі не повертали назад до комуністів. Теперішня комуністична пропаганда викликала велике затривоження серед полонених, які побоюються, що ця пропаганда могла б бути попередженням евентуального аліянтсько-комуністичного компромісу в спірній справі щодо їх репатріяції. Досі аліянти твердо обстоювали своє домагання, що репатріяція полонених може відбуватися тільки на добровільній базі, отже необхідно бути охоплені тільки ті полонені, які самі бажають вернутись до своїх домів. Комуністи, натомість, не відступали від свого домагання примусової репатріяції всіх полонених, без уваги на те, чи вони самі собі того бажають. В останньому, після відвідин ген. Ріджвел в Кореї, — дальші аліянтсько-комуністичні переговори в цій справі перервано на необмежений час, заповідаючи можливість компромісу. Полонені побоюються, що таким „компромісом" могла б бути комуністична обіцянка безкарности, яка цілком певно не мала б жадної практичної вартости. Аліянти досі нічим не виявили своєї евентуальної згоди на такий компроміс, навпаки, — вони підкреслюють свою непоступчивість в домаганні тільки добровільної репатріяції полонених.

Аліянтські листи „спеціяльного доручення" для комуністів на фронті

Корея. — Аліянтські війська на корейському фронті — розгорнули широку „психологічну атаку" на ворожі лінії, яка вже почала давати замітні наслідки. Кампанія ведеться при допомозі листів, адресованих особисто до поодиноких комуністичних вояків на фронті та „спеціяльно доручуваних" авіяцією або артилерією. Виходить, що аліянти знають в деталях імена і прізвища вояків цілих комуністичних відділів та посилають їм листи із закликами до переходу на аліянтський бік, — долучуючи рівночасно підручні мапи із зазначенням куди найбезпечніше перебігати до аліянтів.

Попереджає про економічну небезпеку на випадок несподіваного миру

Ню Йорк. — З нагоди економічних переговорів у Москві, Давид Лоренс, вашинґтонський кореспондент Ню Йорк Геральд Трибюн, застановляється над небезпекою з причини несподіваного замирення світу. „Якщо б Сталіна скинено, або поважна кількість країн комуністичного бльоку підняла повстання, то безпосередній наслідок на американське господарство виявився б в потрясенні або й паніці на ринках. Американська економія в теперішньому часі підперта воєнними замовленнями. Якщо б прийшла зміна, то треба б покасувати контракти на більйони долярів", — міркує Лоренс. Він твердить, що теперішнє положення гірше від кожного положення, що прийшло після другої світової війни.

УКРАЇНСЬКІ ПИСАНКИ ВИКЛИКАЮТЬ ПОДИВ СЕРЕД АМЕРИКАНЦІВ

Ню Йорк. — „Ди Ню Йоркер" та низка інших місцевих журналів в останніх своїх числах подібно як і в попередніх роках, знову віддають багато уваги українським великоднім писанкам, подивляючи цей рід українського народного мистецтва, якому не дорівнює ніхто інший, що й підкреслюється в журналах. Спонуку до них завваг і міркувань в американській пресі дала знаменита виставка великодних писанок за вікном та в самій крамниці п. Сурмача при 7-ій вулиці в Ню Йорку.

Панахида по І. П. Мазепі в Ню Йорку

Минулої неділі відправлено, по Службі Божій, в Укр. Православній Церкві св. Володимира в Ню Йорку панахиду по сл. п. Ісааку Прохоровичу Мазепі, б. прем'єрі міністрів У. Н. Республіки та б. голові Виконного Органу УНРади. Коротку згадку про Покійного виголосив мітрат о. Л. Весоловський, що теж відправив панахиду в сослуженні духовенства. На панахиду прибув п. Степан Витвицький, керівник ресорту закорд. справ В. О. УНРади. Були теж перебуваючі в Ню Йорку члени УНРади та інші політичні та громадські діячі. Панахиду влаштовано заходом Об'єднання б. Вояків-українців, Відділ в Ню Йорку, члени якого явились у більшому числі враз з Управою.

Арештують домовласників за використування українських іміґрантів

Ню Йорк. — З наказу суду арештовано тут двох домовласників за те, що вони „натягали" українських іміґрантів-діпістів після того, як вони приїхали до Ню Йорку з европейської скитальщини, мусіли оплачувати грубо власникам домів при винаймі мешкань. Ґері Кнапел, власник дому 323 Іст Гавстон Ст. і його зять Моріс В. Шнур власник домів 165, 167 і 169 Іст 2-га вул., казали заплатити собі в виді „бонусу" разом $1,553 за мешкання, від яких побирається комірне по $20 місячно. Окружний прокурор Франк Е. Гоган наказав арештувати домовласників і вони стануть перед судом за накладання високих чиншів на людей в нещасті. Місцева преса розписується ширше про долю українських іміґрантів, що опинилися в таборах скитальців Ляйбгайм, у Німеччині, звідки приїхали до Ню Йорку. Суд над арештованими відбудеться 28 квітня.

ЗАХІДНА ЕВРОПА ДОМАГАЄТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ҐАРАНТІЙ

В ТРАВНІ БУДЕ ПІДПИСАНИЙ ДОГОВІР ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ОБОРОННОЇ СПІЛЬНОТИ

Париж. — Представники і спеціялісти шістьох західно-европейських країн: Франції, Італії, Західної Німеччини, — Бельгії, Голяндії і Люксембурґу завершують кінцеве оформлення договору про створення Европейської Оборонної Спільноти із спільною европейською армією, який мав би бути підписаний вже в травні ц. р. Проте, в поінформованих колах вважають, що швидка ратифікація того договору европейськими країнами залежатиме від американсько-британського становища в справі вимаганих европейськими країнами американсько-британських ґарантій. Ці країни домагаються, щоб Злучені Держави і Британія зобов'язалися вважати кожний евентуальний військовий напад на всіх або поодиноких членів Европейської Оборонної Спільноти, включно з Німеччиною, за напад на Атлантійський Пакт і відповідно поступити. Це автоматично поставило б Західну Німеччину під охорону Атлантійського Пакту, бо інші країни Европейської Оборонної Спільноти до нього належать безпосередньо. З другого боку ці країни вимагають теж американсько-британських ґарантій, що жаден з членів Европейської Оборонної Спільноти не може з неї виступити, маючи при цьому на думці Західну Німеччину. Америка і Британія вже під час вступних переговорів висловлювали свою готовість признати такі ґарантії, але з застереженням, що теж Европейська Оборонна Спільнота зобов'яжеться подібними ґарантіями відносно членів Атлантійського Пакту на випадок нападу на всіх або поодиноких його членів.

Берлін очікує „своєї черги" в комуністичній аґресії

Берлін. — Рівночасно з розвитком, що має привернути суверенність Західній Німеччині, населення західних секторів Берліну з тривогою очікує „своєї черги" в поновлюваній аґресії з боку комуністів. Ці побоювання мають свої реальні причини. Берлінці вважають, що негайно після підписання мирового контракту між західними аліянтами і Західною Німеччиною, Совєти пороблять нові зусилля для захоплення цілого Берліну та включення його до комуністичної Східної Німеччини. Ці побоювання збільшує свідомість, що під час попереднього великого комуністичного наступу на Берлін, відомої його бльокади, сама Західна Німеччина відносно мало інтересувалася долею того міста і ще менше вона інтересується його долею тепер.

Німці приймають висоту жидівського відшкодовання

Бонн, Німеччина. — Канцлер Конрад Аденауер поручив представникам Західної Німеччини на переговори до Гаґи прийняти за основу висоту відшкодовання, якого домагаються делеґати Ізраїля та світового жидівства. Німецькі делеґати дістали інструкції за всяку ціну не допустити до зірвання переговорів. Делеґати Ізраїлю домагаються одного більйона в чужій валюті та машинах і будівельному матеріялі як відшкодовання за кошти переселення 500,000 жидів з Европи. Представники світового жидівства домагаються 500,000,000 долярів — як частинне відшкодовання за матеріяльні втрати жидів в Німеччині за часів нацизму.

Тунісові обіцяють автономію

Туніс. — Вже десять днів триває міністерська криза в цьому французькому протектораті. На місце арештованого французами прем'єра Ченіка іменований новий прем'єр заявив, що він стоїть перед сформованням нового кабінету, хоч і зазначив, що йому важко працювати в такій атмосфері, де вже само зближення до французів спричинює можливість пізніших репресій з боку націоналістів. На думку прем'єра Бакуше — новий кабінет міністрів випрацює подробиці нової автономії для цієї країни, якої проєкт виготовили французи. — Націоналісти твердять, що ця пропонована французами автономія дуже куца, а французька влада оголосила документи, які вказують на те, що з націоналістами не можна дійти до порозуміння, бо вони бажають шляхом кривавої револьти дійти до незалежности Тунісу.

НОВА СОВЄТСЬКА ДИПЛОМАТИЧНА ОФЕНЗИВА

Москва. — Тутешні дипломати думають, що прем'єр Сталін вірить у те, що можна поладнати мирним шляхом переговорів і дискусій усі неполадки досі світові проблеми. Прем'єр Сталін піддає думку, що в тій цілі треба б скликати конференцію голов великодержав. Дипломати в Москві прийшли до повного переконання на основі чотирьох совєтських дипломатичних потягнень, з яких останнім кроком була розмова Сталіна з відставним індійським дипломатом, сером Сарвепаллі Радгакрішнан. Цю розмову Сталіна вважається найважливішою дипломатичною подією останніх місяців і виявом того, що Совєти починають кампанію за те, щоб відпружити світову ситуацію. Сер Сарвепаллі не подав подробиць своєї розмови з червоним диктатором, але з його заяви виходить що Сталін висловився у всіх важливих справах міжнародної політики. І так треба сподіватися вкоротці якогось кроку Москви в справі Кореї. Про інші справи згадувалося в попередніх кроках совєтської дипломатії. Першим кроком була нота Москви в справі об'єднання і миру з Німеччиною. Другим виявом совєтської миролюбности була недавня відповідь Сталіна американським журналістам. Втретє виявили Совєти свою думку на Міжнародній Конференції в Москві, де вони заявили, що можуть набувати споживчі товари та збільшити свою торгівлю з капіталістичними країнами від сімох і пів до десяти більйонів долярів в найближчих двох або трьох роках, в тому з самими ЗДА від 1,000,000,000 до 1,250,000,000 долярів. Перші голоси вказують, що в ЗДА і в Лондоні немає ентузіястичного прийняття совєтських пропозицій, та в Москві вірять що це завсіди не виключає можливости стрічі голов великодержав.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday'sissue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДО ЖИВІШОЇ ПРАЦІ

Всі ми прямо жадні почути якесь привітливе слово чужинця про визвольні змагання українського нараду. Те саме можна сказати про відношення американців до української справи, до боротьби України за її незалежність.

І не диво! Хто займався українською політикою в Америці, той добре знає, як важко було дістати навіть на величаві маніфестації чи віча американського сенатора чи конґресмена, губернатора, чи мейора більшого міста на промовця. Це було так і тоді, коли український нарід гинув мільйонами з голоду. Ніхто не хотів „анґажуватись" в таку „неприємну" справу в такий час, коли розголошувано всюди „традиційну" приязнь між Америкою і Росією і коли економісти широко розписувались про великі користі, які матиме ця країна з нав'язання дипломатичних зносин з Совєтським Союзом. Про час воєнної спілки з Кремлем вже й не згадуємо. Продиратись українській правді тоді було майже неможливо. Проте політична акція американських українців не вривалась і тоді. Велася завзята боротьба за окремий Український Американський Допомоговий Комітет, відбувалися з'їзди Українського Конґресового Комітету, на яких ухвалювано політичні резолюції, які покривалися цілковито з тими, що їх сьогодні ухвалюємо.

Не можна твердити, що й тоді у Вашинґтоні ніхто нас не розумів і не боронив. Інакше не був би, наприклад, заіснував ЗУАДКомітет! Відомо ж, яких засобів вживала Москва, щоб не допустити до його затвердження американською владою. Проте такого справедливого відношення до української справи, яке можна тепер завважити серед багатьох впливових американських політиків, тоді не було.

Згадуємо про це, щоб підбадьорити усіх тих, що в найчорнішу годину не опускали рук і твердо та сміло обороняли слушну українську справу. Крім того, хочемо вказати усій новій іміґрації, яке тепер настало вдячне поле для української праці, хоч нам здається, що вона сама це завважує. Проте не хотіли б ми викликувати враження, що українська справа стоїть добре на міжнародному полі, чи хоч би навіть в Америці. Ні, такого ми не кажемо. Ми тільки стверджуємо, що є тепер вдячне поле для широкої праці, яку ми повинні і мусимо виконати. Цього вимагає від нас нині навіть сама Америка, бо їй треба добре розуміти також і українську справу.

Ще одно. Вороги державної незалежности і соборности українського народу ніколи тут не спали, а вели постійну протиукраїнську пропаґанду. Ця акція тепер дуже поширилась і посилилась. Маємо вже й яничарів найновішого роду, що за юдин гріш помагають ворогам рідну Матір катувати. Ми, американські українці, вели тут українську справу чистими руками. Ми обороняли її ввесь час власними засобами, з щирого серця та в переконанні, що згодом прихилимо для неї американський нарід і американський уряд у Вашинґтоні. Сьогодні вже є симпатії до України та її боротьби. Та від цього ще далеко до допомоги визволенню України та до здійснення її змагань. Ще треба величезної праці для цієї великої справи! А працювати треба всюди, не тільки в центрах, але й в найменшій громаді. Теж не жаліймо труду бодай подякувати тим визначним американцям, що виявляють серце для України та її боротьби за волю і звертаймо увагу на Україну тим впливовим особам, які в її обороні ще не забирали голосу, а що відноситься у першу чергу до представників у Сенаті.

Поляки про себе і про нас

Коли ми нарікаємо на наші внутрішні відносини, на нашу сварню в родині, розпорошеність, брак державницького думання, притьмарюваного партійницькою загумінковістю, — то варто приглянутися образові інших еміґрацій в Европі, чи, кажучи ще ширше, інших національних громадянств в Америці, що їх рідні землі знаходяться теж в совєтській тюрмі. Ну, і — звичайно — найкраще дивитися на ті справи не крізь власні окуляри, а їхні власні, найавторитетніщі.

„Справа Польска", заснований новими польськими іміґрантами, тижневик у Ню Йорку (видавець у Бостоні, Масс.), 20 сторінок журнального формату, головний редактор д-р Клявдіюш Грабик, львов'янин, що своє колишнє вороже до українців становище значно змінив, — часопис дійсно знаменито редаґований, вірний лондонському центрові, але понадпартійний, пропаґуючий польську консолідацію. В останньому (6-му від появи часопису) числі того тижневика, знаходимо передову статтю названого польського публіциста, що дає вдержаний у найтемніших красках образ сучасного польського життя поза Польщею. Тлом служать міжнародні відносини: „привертання німцям позиції одної з головних европейських великодержав" та американська протекція концепції неподільної „демократичної" Росії. Автор каже про німецьку вимогу звороту нинішніх польських західних земель і впевняє, що „не треба бути песимістом, щоб передбачити, що той постулят не стрінеться із спротивом Заходу, отже ні ЗДА ні Вел. Британії ані навіть Франції, яка продаючи польські західні землі матиме надію врятувати Сарацину". У російській справі „американський напрямок не залишає ніяких оман: він змагає до відродження великої Росії без поменшування головних здобичей Сталіна... і з рекомендацією для своїх сусідів, такої обновленої російської імперії, щоб вони зволили признати геґемонію Росії на сумежному обширі. А що це значить — знаємо з досвідів історії". Серед такої ситуації автор стверджує, що „польська еміґрація, розсіяна по світі з її центральним осередком у Вел. Британії, знаходиться в повній і з місяця на місяць щораз глибшій декомпозиції". 5-тимісячні спроби довести до порозуміння між польським екзильним урядом у Лондоні й опозиційною Політичною Радою у Парижі (посередником був ген. М. Кукель), не тільки закінчились невдачею, але з внутрішніх розламів створились ще 2 нові партії із котрих одна підписала умову з Міколайчиком, „збільшаючи ще більше хаос в орієнтації, хто з ким і проти кого". Польський уряд майже без фондів, міжпартійні бурі внеможливлюють спокійну працю, а по стороні його противників „трудно відрізнити польські ініціятиви від інспірацій чужих аґентур". У цій ситуації виключене успішне протиділання небезпекам німецькій і російській. Найважнішим завданням (за заголовком статті: „Найпильнішим постулятом") автор вважає відділити аґентурні дії від суто-польських і повести лінію поділу між тими, що думають і діють, як польські патріоти, та тими, що слухають чужих вказівок...

У найближчій статті „Остукування Межиморя" Стефан Менкарські з Лондону надзвичайно песимістично і скептично оцінює Европейський Рух з його генеральним секретарем, поляком д-ром Юзефом Реттінґером, включно, закидаючи конкретно тій організації 1) розпливчату фразеологію і патетизм під адресою Совєтів без конкретних державних актів, 2) таємничий характер організації, що її невідомо хто фінансує і 3) мериторичну кураталю чужих ченників, які накидають свої симпатії країнам з-поза залізної завіси, диктатури і всю політику та тактику Рухові. Проте автор застерігається, що не можна спрощувати характеристики Европейського Руху до дефініції, що це установа, на якій змагаються Англія й Америка за впливи серед еміґрацій народів, підбитих Росією. Про те, що до Европейського Руху не допускається України і то головно через спротив поляків, автор не згадує.

Зате наступний автор Фелікс Круліковскі, теж і з Лондону, у статті „Російський імперіялізм і українська справа" виявляє дуже добру поінформованість в усій метушні російської еміґрації та її американських протекторів, включно з російською еміґрантською пресою, як також дуже добру поінформованість в українському становищі до Росії. „Всі керівні самостійницькі українські організації з Українською Національною Радою у проводі, вся без винятку самостійницька українська преса і всі поважніші українські місцеві організації в Европі й Америці здобулися не тільки на рішучі виступи проти імперіялістичних затій російських еміґрантів, але і на непримирну поставу до становища чи фінансового приєднювання осіб ініціяторами нещасливого підприємства". Автор досить широко наводить грубу лайку московської преси, подратованої цією одностайністю українського фронту, та описує гумористичне ліплення „блоку" аж 6 нікому невідомих партій „порядних українців", схильних слухати Керенського і Лайонса. „Важко опертися враженню (кінчить автор) що вся ця авантюра, що ніби хоче покликати до життя еміґрантський протибольшевицький центр, крім неповажних і неґативних речей мала сторінку додатню: надсподівано швидко зняла маску з правдивого обличчя російських імперіялістів без уваги на їх партійні вивіски".

Таким чином, як бачимо, у нас ще не найгірше: не щодо державницьких наших перспектив, а щодо організаційного стану української політично - зорганізованої громади поза Україною та її духової постави, яка у принципових справах здобувається на маніфестовану назверх одностайність. Станом польського розгардіяшу ми не дуже тішимося. Всеодно при всій польській розпорошеності і внутрішньому розсваренні (уряд і Рада Народова в Лондоні, Рада Політична у Парижі, Міколайчик у ЗДА) всі поляки стоять на становищі „законности" кордонів із 1938 року, отже своїх прав до „східніх кресів". Але, коли би польська політична верхівка дійсно мала більше спокою і часу займатися політичною проблематикою, то може ввійшла б у неї глибше і може дійсно орудувала би концепціями, і то не від свята на експорт, а для реально-політичного здійснювання, в рямцях дійсно одностайного антисовєтського й антиімперіялістичного фронту, де була б і Польща і Україна. Бо може тоді відкрились би ширші горизонти перед польською політичною думкою, запамороченою виключно лише Львовом і Вильном. Може тоді дійсно польська політика думала би глибше над значенням „німецького риґля з заходу і російського від сходу" та шукала собі природних союзників проти тих „риґлів", проти німецько-російських застав, що їх не осолодить Польщі ніякий Львів ані Вильно.

ік

Л. Печинська

„Оповідання про російську першість"

Російська преса в Америці настирливо переконує своїх читачів, що ніякого вивищення росіян у СССР немає. Вона запевняє, що, навпаки, інші народи — „нацмени" правлять там росіянами, забороняють росіянам мати свій театр, школи тощо.

Читаючи ці запевнення, більше хочеться сміятись, ніж обурюватись. Якщо б багато з читачів російської преси самі не перебували в СССР, то, можливо, й повірили б цим запевненням, як вірять цьому ще й сьогодні багато американців.

Насвітлення совєтської дійсности російською пресою для читача „нацмена", — явище повчальне. Що більше, — у цьому послідовному перекручуванні дійсности, для поневолення Росією народів, є правдива потіха. Бо, якщо дискутантові не вистачає речевих доказів і якщо він починає свідомо викривлювати дійсність, то це може лише означати, що тих доказів взагалі немає.

Пригадайте хоч би послідовне замовчування російською „демократичною" пресою насилля, яким Росія виросла до теперішньої могутности, пригадати хоч би їхнє запевнювання, що „самостійники" — це лише галичани або, згадане вже їхнє твердження, що в СССР керує не російський народ.

А дійсність в СССР така, що там вільно хвалити лише росіян, що за прихильну згадку про Мазепу грозить там смерть, а за вихвалювання кривавого ката Польщі Суворова — чекають нагороди й ласки.

Серед безлічі патріотично-російської літератури, що заливає СССР, беремо першу з краю. Хоч би збірну працю — розкішно видану книгу „Рассказы о русском первенстве". (В-во Ц. К. ВЛКСМ, Москва 1950). Сама ця книга яскраво перечить твердженням нюйорських росіян. Вже на початку книги, читаємо: „Европа бідніша за нас талановитими людьми, — казав Володимир Ілліч Ленін... росіяни... здобули російському імені тривалу славу й поза кордонами батьківщини". — А трохи далі: „Міжнародня реакція намагається скомпромітувати країну соціялізму в очах всього світу, робить все, щоб оббрехати російську й совєтську науку, зменшити її значення". Автори збірника обурюються: „Бували випадки, коли чужоземні вчені просто привласнювали собі російські відкриття й винаходи".

Щоб припинити це, „У книзі розповідається про найбільш вражальні приклади першенства російської науки й техніки. Тут зібрані приклади того, як російська наукова думка переганяла свою добу, випереджаючи наукову думку заходу".

„Книга має метою повести читача по величніх залях скарбниці російської науки, познайомити з безцінними перлинами наукової творчости, що стверджують первородність росіян в винаходах і відкриттях".

Кожний, хто жив у СССР, досконало знає, що там неможлива поява книги, яка б запевняла про „первородність" білорусинів, грузинів, казаків чи українців... Там неможливо осудити Суворова за вимордування Праги, а Єрмолова за скривавлення Кавказу, як і неможливо прихильно висловитись про оборонців Праги й Кавказу.

Якщо про це все російські націоналісти не знають, то це не робить їм чести, якщо ж знають, але запевняють у протилежнім (що більш правдоподібно), то поступовання їхнє доводиться окреслити, як спочування цим злочинам, що їх Москва доконує на безборонних неросійських народах в СССР — Росії, країні „первородности росіян".

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА

Не зважаючи на велику політику, увагу всього світу притягає щораз більше земельна реформа. Несправедливий стан земельних порядків у Кореї послужив базою для совєтської пропаганди на цьому терені, а вже зовсім феодальні відносини у Китаю були почвою, на якій виросла нова комуністична держава в Азії. Ці факти, як теж знання большевицьких експериментів у ділянці сільського господарства і загальна актуальність проблеми сільського господарства у кожній майже країні світу видвигнули цю проблему на перший плян міжнародного життя. Об'єднані Нації присвятили цій справі багато своїх конференцій, окремі держави передискутовують цю проблему в кордонах своєї країни, відбуваються спеціяльні конференції з участю міжнародних експертів з цієї ділянки господарки, як остання конференція над проблемами користування землею у світі, що відбулась з кінцем попереднього року в Медісон у стейті Висконсин; у цій конференції взяло участь 50 представників різних держав і вони спільно студіювали актуальні питання, зв'язані з управою землі і земельною політикою.

Злучені Держави Америки присвячують цій проблемі спеціяльно велику увагу. Бо це не замкнена сама в собі проблема, але підставове питання, що зумовлює і зумовлюватиме політичну і соціяльну структуру світу. Американський представник до Економічної і Соціяльної Ради Об'єднаних Націй заявив перед цією Радою, що „Злучені Держави признають, що осягнення миру і стабілізації у світі у великій мірі залежить від негайного і позитивного встановлення правильної системи користування землею". І Злучені Держави вже від деякого часу присвячують земельній справі велику увагу не лише в себе дома, а ще більше у всіх частинах світу, намагаючись вплинути на поодинокі уряди, щоб вони справедливо і з повною відповідальністю полагодили земельне питання у своїх країнах.

Маємо два розуміння земельної реформи тепер у світі. Большевицькі доктринери використовують кличі земельної реформи для своєї пропаґанди, обіцюючи беземельним і малоземельним рільним працівникам розподіл великих мастків. Але скоро приходить на зміну добровільна, чи й насильна колективізація цих земель яка завжди закінчується переходом землі в посідання держави і перетворенням селянина у наємного спролетаризованого сільського зарібника. Цього не можна назвати земельною реформою. Земельна реформа мусить мати в першому пляні на увазі добро селянина: дати йому відповідний життьовий стандарт і внутрішнє вдоволення. Земельна реформа не замикається розподілом мастків між рільних робітників. Це лише одна частина проблеми. Економічна і Соціяльна Рада Об'єднаних Націй прийняла резолюцію, яка означує зовсім ясно широкі межі завдань, які треба виповнити для проведення справжньої програми земельної реформи. Продуктивна величина сільсько-господарських одиниць, забезпечення довгочасного користування землею, право посідання землі людиною, яка її обробляє, відповідний кредит на догідні сплати, більше продуктивні методи збуту сільсько - господарських продуктів і справедливі податки на землю і її продукти — це головні тези цієї резолюції. В резолюції цій теж говориться про розбудову сільсько - господарських кооператив для культивації, про продаж і перетворення сільсько - господарських продуктів. Але резолюція ця не замикається проблемами, тісно зв'язаними із земельною господаркою. Вона поручає урізнороднення народної господарки, щоб сільське господарство краще увійшло в загальний економічний розвиток. Поручає встановлення малих сільсько - господарських промислових станиць. Підкреслює теж потребу вишколу кваліфікованих сільсько - господарських працівників, як теж пильно займається здоровим питанням цих працівників.

Розуміється, що нема накидання готових зразків. Кожна держава має свої потреби і свої питоменні обставини і мусить наладнати справу сільської господарки відповідно до своїх потреб. Та не вільно занедбати цих справ: треба скликувати частіше міжнародні конференції і шукати кращих розв'язок цього питання. Згадана резолюція — це лише загальні рамці, та й її головно сильно попирають Злучені Держави. ЗДА вповні розуміють важливість сільсько - господарської проблеми, докладніше: проблеми земельної реформи у світі. Президент Труман сказав на міжнародній конференції у Сан Франсіско ясно:

„Ми знаємо, що народи Азії мусять розв'язати проблему соціяльної несправедливости. Вони хотять, щоб їхнє селянство посідало землю і збирало плоди свойого труду. Це один із найбільших теж і наших принципів. Ми віримо у сільські господарства однородинної величини. Це база для нашого сільського господарства, що має великий вплив на форму нашого державного управління".

В цій заяві президента висловлена земельна політика ЗДА. Злучені Держави вірять у однородинні сільські господарства, які є в посіданні самих селян, що їх управляють. Це не лише підстава американського сільського господарства, але й підстава американської демократії. Ще з 1862 р., коли вийшов так званий „Гомстед Ект" (по нашому було б „закон про хуторі"), який віддавав без оплати 160 акрів землі для кожного, хто згодився управляти її бодай продовж п'яти років, земельна справа дуже важлива для ЗДА. Велику увагу приділено вишколенню фахівців для господар-

(Закінчення на стор. 3.)

Ричард Коннелл

НАЙНЕБЕЗПЕЧНІШИЙ ЗВІР

(4)

Щойно генерал з вишуканим уклоном віддалився з кімнати, другими дверми ввійшов Іван. Під одною пахою ніс він мисливський одяг, наплечник з харчами, скіряний футляр з довгим мисливським ножем в ньому. Його права рука спочивала на відбезпеченому револьвері, застромленому за червоний пояс.

***

Рейнсфорд продирався крізь гущавини зо дві години, але нарешті зупинився, промимривши до себе крізь заціплені зуби. — Я мушу опануватися!

Він не мав цілком ясної думки, що робити, коли брама замку зачинилася за ним. Першою його думкою було як мога побільшити віддаль між ним а генералом Заровим і він, у цьому ж намірі, заглиблювався все далі, гонений все ростучою панікою. Тепер, опанувавшись, він пристанув, щоб призадуматися над собою і своїм положенням.

Проста вчеча була даремною, бо вона мусіла незхильно привести його до моря. Якщо ж він опиниться в місцевині, обрямленій водою, то ясно, що все його маневрування мусить відбуватися в цих рямках.

— Нехай послідкує за мною! — подумав Рейнсфорд, завернувши із стежки в непрохідну гущавину. Він пригадав собі досвід з полювання на лисиць і лисині хитрощі та виконав ряд складних, плутаних ходів, знову й знову колуючи по своїх слідах.

Ніч застукала його, що ледви волочив ногами; руки й обличчя подряпані галуззям. Зупинився на густо порослому горбі. Йому треба було безоглядно спочити, то ж подумав: Я грав ролю лисиці, тепер мушу заграти ролю котика з казки.

Недалеко росло велике дерево з грубим стовбуром і розлогими конарами. Стараючись не залишити жадних слідів він виліз у корону і положився на одному розлогому конарі.

Спочинок приніс йому нове довіря в свої сили і гейби почуття безпеки. Причасна ніч повзла поволі наче зранена гадюка. На світанку, коли тьмава сірява прояснила небо, крик сполоханої пташки притягнув увагу Рейнсфорда в цьому напрямі. Щось надходило крізь хащі, надходило поволі, обережно, цією самою тропою, що нею ішов Рейнсфорд. Він приляг щільно до галузі і зорив крізь запону з листя, густу наче тканина.

Це був генерал Заров. Він пробирався вперед, придивляючись напружено до ґрунту. Зупинився майже під деревом, приклякнув і розглядав землю. Рейнсфордові забажалося в мить скочити на нього як пантера, але він бачив, що генерал тримав у правій руці малий автомат.

Мисливець похитав декілька разів головою, наче поставлений перед загадку. Потім, випроставшись, витягнув з коробки одну із своїх темних цигарок; їдкий, наче дратуючий дим повився вгору до ніздрів Рейнсфорда.

Рейнсфорд затримав віддих. Очі генерала залишили землю і тепер мандрували вгору по дереві, цаль за цалем. Рейнсфорд похолов, кожний мяз натягнувся як пружина. Але гострі очі мисливця упинилися, заки дійшли до галузі, на якій лежав Рейнсфорд. Усмішка розлилася по його темному обличчі. Дуже обдумано спустив він у повітря кружево диму; потім відвернувся від дерева і відійшов зовсім безжурно тою самою тропою, що прийшов. Шерех кущів об його мисливські чоботи ставав все слабший і слабший.

Запертий віддих вирвався гаряччю з грудей Рейнсфорда. Найперше подумав, що почувається безсилий і одубілий. Генерал може йти по сліді через ліс вночі, він може відкрити й найбільше заплутаний хід, у нього якісь таємничо жахливі сили, лише через найчистіший припадок йому не вдалося побачити свою жертву.

Друга думка Рейнсфорда була ще жахливіша. Від неї пробігли йому мурашки поза спиною. Чому генерал посміхнувся? Чому завернув?

Рейнсфорд не хотів повірити, що те, що підказував йому розум, було правдиве, — що генерал грався з ним, зберігаючи його на другий день спорту. Козак був кішкою, він мишею. Рейнсфорд збагнув, що значить жах. — Я не втрачу своїх нервів — говорив він собі. — Я не втрачу.

Сковзнувшись з дерева, він заглибився в ліс. Три сотні ярдів від своєї недавньої криївки зупинився в місці, де висока всохла деревина оперлася ледь-ледь втримуючись, об меншу, зелену. Відкинувши торбу з харчами, він витягнув з футляра ніж і взявся до роботи.

Коли закінчив роботу, кинувся на землю за зваленим вивертом за сотню ярдів подалі. Він не потребував довго ждати. Кіт надходив знову, щоб погратися з мишею.

Ступаючи по сліді з точністю собаки ішов генерал Заров. Ніщо не уходило уваги його допитливих, темних очей, ніяка зломана стебелинка, ні зогнита гилячка, жаден знак в моху, хоча б який незначний. Козак був такий наполегливий у своїй ході, що опинився над предметом, що його приготовив Рейнсфорд, заки його запримітив. Його нога торкнула стирчачої галузки, що правила за гачок. Навіть коли торкнув її, усвідомив собі небезпеку і відскочив з спритністю малпи. Але все ж він не досить поспішився, всохла деревина приспосіблена легко до опертя на зеленій, зісунулася й падаючи, вдарила генерала побіжно в плечі. Коли б не його проворність, вона б розчавила його собою. Він захитався, але не впав; і револьвера не випустив. Він стояв розтираючи свої потурбовані плечі, а Рейнсфорд з страхом, що знову стинав його серце, чув, як глузливий сміх генерала нісся по джунґлі.

— Рейнсфорде! — гукав генерал — якщо ви є в засягу мого голосу, дозвольте вам поґратулювати. Не багато людей знає, як зладити маляйську людоловку. На щастя для мене, я полював на Маляйці. Ви, пане Рейнсфорде, виявлястеся інтересним. Я йду тепер перев'язати свою рану; це тільки легке зранення. Але я прийду назад, я прийду назад, я прийду назад!

Коли генерал віддалився заклопотаний своїми плечима, Рейнсфорд став знову втікати. Тепер це була втеча, що тягнулася кілька годин. Стало смеркатись, потім стемніло, а він все ще не зупинявся. Ґрунт ставав мякий під його мокасинами, рослинність буйніша, густіша, комашня кусала його немилосердно.

Він ступив крок і його нога потонула в липкій грязі. Він пробував вихопити її назад, але твань присмокталася до ноги наче велетенська п'явка, з незмірним зусиллям виволив ногу. Тепер він знав, де він. Багно Смерти і його трясовини.

Мякість землі піддала йому думку. Відступивши кільканадцять кроків від трясовини, він почав рити землю, наче який передісторичний бородач. Колись окопувався так Рейнсфорд у Франції, коли секунда затримки означала смерть. Прирівнюючи до цього його копання тепер, це була спокійна тоді, приємна розвага. Яма ставала все глибшою. Коли вона була вже вище його плечей, виліз з неї і вирізав з кількох твердих молодняків палі, застругуючи їх на гостро. Ці палі насадив він на дно ями гострими кінцями в гору. Вправними пальцями сплів з буряну й галузок цупкий килим і ним накрив отвір ями. Потім мокрий від поту і безконечно зморений причаївся за стовбуром розторощеного громом дерева.

(Закінчення буде).

Богдан Винар

ЗАНЕДБАНА ДІЛЯНКА

Українське суспільство дбайливо слідкувала за розвитком поодиноких етапів українського зорганізованого студентського життя. Пригадуються бурхливі роки 1945-1947, що позначились сумною боротьбою „за впливи" поодиноких політичних течій та в кінцевому висліді привели до розбиття і двоподілу міцного своєю традицією студентського фронту. Проте правопорядок знайшов зрозуміння серед тієї частини української молоді, яку оправдано звуть її еманацією. Зникла атомізація організаційних форм та разом з тим прийшло політичне замирення. Як прямий наслідок в ЦЕСУС-і співпрацюють всі наявні в студентському житті політичні течії, що більше, в студентській централі від декількох років реалізується практична співпраця представників двох відламів українського зорганізованого націоналізму.

Здавалося б, що українське студентство випередило в тому відношенні старше громадянство, перекидаючи основний тягар світоглядових шукань у властиві для тієї мети новостворені ідеологічні студійні товариства як: ЗАРЕВО, ОБНОВА чи ТУСМ Міхновського. В студентському житті зникли шкідливі ресинтименти попередніх років і об'єктивний спостерігач мав би повне право сподіватись дальшого росту та вдосконалення студентських організаційних форм.

Тим часом чомусь так не сталось. Останні роки побуту в Німеччині були роками депресій і застою в житті студентських станових організацій. Переселення за океан в жадному відношенні не змінило існуючого стану, який мабуть ще погіршився. Численні кадри українського студентства розгубились на нових теренах. І якщо говорити про проведення певної праці студентства то можна мати на увазі хіба тільки світоглядово-ідеологічні товариства, які охоплюють відносно невелике число студентського загалу та ведуть дещо відмінну працю від роботи станових організацій.

Тим часом загал українського студентства позначається загрозливою пасивністю, яка позначається здебільша збереженням своїх власних „шкурних" інтересів. Відмінно від розвитку культурно-громадського життя інспірованого широкими верствами старшого громадянства нової еміграції та організаційного росту таких організацій молоді як Пласт, СУМ та ОДУМ, ті нечисленних станових студентських громад, які зараз існують в ЗДА та Канаді, являються переважно паперовими інституціями в яких діяльність ограничується здебільша до переведення ... забав.

Які причини названого явища? Вони напевно не лежать поза нами, скаже кожний, хто давніше брав активну участь в студентському житті. Можна їх дошукуватись в неправильній постановці роботи організаційної референтури ЦЕСУС-у яка до часу останнього з'їзду не зуміла створити в нових країнах потрібних координуючих осередків. Але найбільше причин буде мабуть таки в психологічній настанові основного студентського масиву, який не потрапив в нових обставинах додержати кроку „батькам" та незацікавлений в суспільно-громадській розбудові свого сектора. Можливо, що побутові відносини (фізична праця) впливають від'ємно на розвиток громадських форм, але ж вони ще гірше представляються для старших шарів нашої інтелігенції. Заробіткові можливості при наявності мінімум цілеспрямованої і впертої постанови напевно дозволять охочим закінчити освіту. Вправді дуже негативно відчувається брак добре поставленої зцентралізованої інформації про студійні можливості (праця студентських громад, інформаційні видання), але можемо вже сьогодні занотувати факт, що багато з новоприбулих студентів зуміло зібрати фонди для продовження своїх студій.

В університетських осередках не провадиться майже ніякої колективної української роботи. З перегляду університетської преси відомо нам про велику ролю, яку відограють студентські університетські організації у виді національних клюбів чи корпорацій. Порівняймо осяги росіян чи поляків в ЗДА та балтійців в Канаді. В часописах кожночасно звертається увагу на акутну потребу ведення національної пропаганди. Хіба ж академічний терен не є так дуже податним і прихильним тій справі? З студентської преси нам відомо, що в минулорічній каденції референтура міжнародних зв'язків мала деякі осяги в своїй праці. Всі висліди ограничувались здебільша европейським тереном ... та були продуктом праці заледве декількох людей.

Українське студентство не сміє сьогодні тільки обсервувати політичну акцію УКК. Її треба піддержати і то піддержати на найбільш занедбанім українським чинником терені: в мурах американських університетів! Нашу освідомлюючу акцію треба повести цілим студентським колективом. Її треба проводити з т. зв. низів, зорганізованими ядрами українського студентства по всіх важніших університетських осередках.

Передумовою успіху названої акції є передовсім здобуття і затіснення контактів між новоприбулими і американськими студентами українського походження. За малими винятками такого контакту до сьогодні немає.

На маргінесі наших спостережень, можна заторкнути ще одну важливу справу. Матеріяльне забезпечення українського громадянства на американському терені створює корисні умовини для інтенсивної допомогової акції в рямках КОДУС-а. Тієї справи не можуть задовільно розв'язати тільки окремі уповноважнені. Це справа передовсім організованих студентських кадрів, в яких інтересі КОДУС працює.

Для сповнення основних завдань, українському студентству під сучасну пору треба крім поборення комплексу пасивности трохи більше доброї волі та віри в доцільність розвитку власних громадських фарм, а передовсім потрібна більша увага українського громадянства для тієї часово занедбаної але преважливої ділянки української національної живучости.

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА

(Початок на стор. 2-гій)

ства та й згодом кредитові для фармерів. Історія ЗДА у великій частині — це постійний розвиток земельної реформи, що раз-у-раз удосконалюється і приносить ріст американської нації. Проблеми існують і сьогодні: справа винайму фарм, розподілу збору, справа фармерів-орендарів і мандрівних фармерів. Але і в тих проблемах зроблено поступ і сьогодні ЗДА більше зацікавлені розвоєм сільського господарства у цілому світі.

Злучені Держави були головним промотором в ухвалені резолюції Об'єднаних Націй про земельну реформу. Впрочім свою земельну політику показали ЗДА на приклад в окупованій Японії. Там, де ще донедавна панували справді февдальні відносини в сільському господарстві, проведено під натиском американських окупаційних властей далекойдучі заходи для земельної реформи. До переведення земельної реформи лише 30 відсотків селян в Японії мало свою землю. Земельна реформа дала землю 3,000,000 японським селянам і тепер 85 відсотків японських селян працює на своїй власній землі. Теж і в інших країнах проведено земельну реформу: в Індіях, на Филипинах, на Формозі, в Італії, Туреччині. Це сталось не без впливу ЗДА, хоч Злучені Держави не накидують своєї форми сільського господарства, а підтримують думку, що кожний нарід повинен знайти свою власну найкращу розв'язку цієї проблеми — в дусі справді демократичної мотивації, що земельна реформа повинна принести економічну і соціяльну допомогу селянинові радше, ніж консолідацію сили держави.

В багатьох частинах нашої землі земельна проблема є головною перепоною політичної стабілізації та й економічного і соціяльного розвою. Теперішня актуалізація цього питання, як теж земельна реформа, яка знаходить приміщення в багатьох країнах, заповідає не лише покращання самої земельної проблеми, але й покращання політичної й економічної ситуації у світі. Що більше, винесення цієї проблеми на стіл міжнародних конференцій є заповідником нового упорядкування світових проблем на базі міжнародного порозуміння. Без упорядкування земельної справи не можна встановити порядку у світі, як теж не можна йти до дальшого поступу. Американська ініціятива в цій ділянці має не лише політичне підгрунтя, але їй присвічує теж ідея нового поступового світу.

Т.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Надзвичайні Збори „Дністра" в справі УНДому

У суботу 29. березня ц. р. в Бетговен Гол відбулися Надзвичайні Загальні Збори членів „Дністра", 361 Відділу УНСоюзу, присвячені справі закупу Т-вом паїв Українського Народного Дому в Ню Йорку. Присутні на зборах, заслухавши інформацій голови „Дністра" п. М. Малетича й фінансового секретаря, що є одночасно касиром Комітету УНДому п. Петри Кучми, після основної дискусії, однодушно схвалили, що „Дністер" набуде паїв за 1000 долярів. Внескодавці пп. В. Вишиваний, П. Стасюк, Лібович та І. Герцик запропонували, щоб схвалену ще в червні м. р. тисячодолярову суму, призначену як даток на УНДім, вжити на закуп паїв. Ця сума буде взята з резервового фонду так, що в ніякому випадку не будуть нарушені бенефітовий і обезпеченевий фонди Т-ва. Щоб не вичерпувати резервового фонду, готівкою вплатить „Дністер" зараз 250 дол., решту буде виплачувати ступнево в міру того, як поступатимуть свіжі впливи до резервового фонду.

Незалежно від паїв, які закупить „Дністер" як організація, Надзвичайні Загальні Збори винесли постанову звернутися з закликом до загалу членства „Дністра", щоб закупило масово індивідуально паї як приватні особи.

З тією метою до всіх членів „Дністра" будуть розіслані листи з заявами про закуп паїв. Кошти поштових оплат цих листів узяв на себе відомий нюйоркський громадянин, бизнесмен п. Платон Стасюк.

Всі присутні на Надзвичайних Зборах члени „Дністра" деклярували негайно закуп паїв на суму 3.000 долярів. Підприємець пан Платон Стасюк заявив готовість закупити паїв за 1.200 дол., жертвуючи по долярові від кожного члена „Дністра". Інші члени набули паїв вартости від 25—100 дол. Ця громадянська постанова приявних на зборах повинна послужити заохочуючим прикладом для членства „Дністра".

Крім вирішення справи набуття „Дністром" і його членами паїв УНДому, обговорено другу важливу національно-громадську проблему, а саме потребу матеріяльної допомоги й моральної опіки над студіюючою українсько-американською молоддю та використання народженої в ЗДА молодої української ґенерації для української справи та зв'язків з американським громадянством. Справу реферував п. Ковальчук. У живій дискусії, в якій забирали голос кількох дискутантів, п. Левко вказав на конечність студіювати українсько-американською молоддю українознавства в каледжах і університетах і на факті показав, як відсутність посвідки про відбуття українознавчого курсу перешкодила американському українцеві стати при війську перекладачем і на цей пост покликано чужинця, що мав відповідний документ із лондонського університету.

(вб)

Филаделфія, Па.

Свято української героїні

19-й відділ „Українського Золотого Хреста" організував 22 березня ц. р. для нашої филаделфійської громади у великій залі Горожанського Клюбу, Свято Української Героїні.

Свято відкрила гарним, змістовним вступним словом п. Лисянська — де розповіла, який тернистий шлях пройшла українська жінка, згадала про визвольну боротьбу українського народу, в якій брали участь сотки українських жінок, і багато з них загинули у цій боротьбі. Оця дорогоцінна жертва на вівтарі Батьківщини зобов'язує нас згадати цих найславніших із славних, що їх видала із себе наша нація. П-ні проф. Марія Стратієнко, не раз струшуючи непрошену сльозу, розгорнула в святочному рефераті образи українських героїнь, що невмирущими діямантами будуть світити нащадкам, як зразок свідомости, посвяти і сили духа.

Ольга Басараб — член УВО, що замучена у Львівській тюрмі в 1924 р.

Олена Теліга — член ОУН, письменниця і поетка, що по-геройськи згинула в 1942 р. в Києві в катівнях ґестапо.

Письменниця **Старицька-Черняхівська** — член СВУ, що загинула на далекій півночі.

Марія Соколовська — отаман повстанського загону на Київщині, що загинула в бою з червоним наїзником в 1921 р.

Зв'язкові: **Віра Бабенко і Маруся Тарасенко,** що згинули від руки червоного окупанта, виконуючи важливі доручення штабу повстанських загонів на Наддніпрянщині.

Оксана Недужа, яку гітлерівці розстріляли в Харкові у 1942 р. і яка вмираючи крикнула: — „Слава Україні!"

Студентка **Софія Галєчко,** що відзначилася в боях УСС і згинула в 1918 р.

Редактор жіночого журналу **Дарія Старосольська** — загинула на засланні.

Харитя Кононенко — замордована німцями на Волині.

Ірина Роцинська — замордована в Крем'янці.

Володимира Хомінська — згинула в концтаборі.

Дарія Гузар-Чемеринська — замордована в Києві разом з чоловіком.

Олександра Підгірська — була замордована німцями — і тисячі знаних і незнаних героїнь, що і в большевицьких каторгах, і в боях УПА склали свої голови за Велику Ідею.

Добрий реферат з чудовою мовою і теплом жіночого серця викликав у присутніх незабутні хвилини душевного піднесення і пошани до Тих, що своєю кров'ю записали для нас заповіт — боротися і досягти мети. Свій реферат п. М. Стратієнко закінчила закликом до об'єднання українських громадсько-політичних сил, відкинувши всі партійні і особисті амбіції, бо лише єдність забезпечить нам перемогу.

В мистецькій частині величний образ Матері і Жінки подали: оперова співачка Клавдія Таранова і артистка — Клавдія Кемпе-Гош.

Пані К. Таранова в супроводі Е. Крахно проспівала „Колискову" — Косенка, „Засумуй трембіто" — Нижанківського і пісню матері з опери „Пророк" — Майербера. — Своїм чудовим меццосопрано вона майстерно передала ніжність, смуток і розпач матері — оці перлини жіночого серця.

Пані К. Кемпе-Гош з властивою їй виразністю і вмінням продеклямувала вірш Лесі Українки „В'язень", в якому показала подвиг дружини, що знесилена і голодна прийшла відвідати свого чоловіка — політичного в'язня.

Але мета свята — це вшанування жінки, що своїми внутрішніми вартостями і силою духа досягла найвищого ступня подвигу, яка в боротьбу за ідею заплатила тим найдорожчим, що має людина — життям, яка зуміла геройчно вмерти, залишаючи для нас приклад патріотизму і безмежної любови своєї нації.

Образ саме такої жінки-героїні розгортається в наступних точках програми. В прелюдії Рахманінова, що її добре виконала на фортепіяні панна Олена Гармаш. — Ніжний ліричний мотив розгортається в мельодії душевного піднесення і посвяти та закінчується грізним акордом протесту і непохитности — патосу великої жертви.

Ще виразніше ця тема розгортається в збірній деклямації: „Поклін Героїням", — текст якої дуже вдало змонтувала з поезій: О. Ольжича, О. Теліги, Лесі Українки, О. Олеся, О. Кониського — пані Оксана Ґенґало. У збірній деклямації взяли участь: Ніна Ганіна, Олена Гармаш, Валентина Лужна, Оксана і Марія Бак-Бойчук, Євдокія Прибишинська і Анна Годос. Режисура належить г. К. Кемпе-Гош. Дуже добре і з гарною дикцією була виголошена ця збірна деклямація. Ось до нас промовляють душі героїнь. Вони кажуть, що кволе жіноче тіло не змогло полонити їхнього міцного духа, який створив геройський чин, що кличе до наслідування — до боротьби. Цією чудовою інсценізацією закінчується свято, що залишиться довго в пам'яті присутніх.

Зібрані гроші призначено для хворих жінок в Европі.

А. Гуд-кий

Дітройт, Міш.

Виступ Капелі Бандуристів

Можемо поділитися з громадянством радісною вісткою, що наша славна Українська Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка (під мистецьким проводом Володимира Божика) випливає на ширші води!

У січні ц. р. виступила вона — старанням Інтернаціонального Інституту у Дітройті — у „Плеєрс-Тіятр" з низкою пісень. Була сама американська публіка (бизнесмени, мистці, диригенти, фахівці радія і телевізії). Успіх був такий великий, що приявні аж встали під час виконування пісень, щоб тим краще схопити співане і тим висловити подив виконавцям! Керівник театру зазначив пізніше в окремому листі, що це перше в історії їхньої установи таке трапилося, щоб аж повстанням з місць висловити захоплення.

На бажання українських організацій дала Капеля концерти у Віндсорі (Канада), у Ґранд Репідс і у Флинті.

У Віндсорі було багато української публіки, а в двох інших названих місцевостях 80% публіки — це були тутешні американці.

Всюди захоплена публіка прохала знову завітати до них і знову дати нагоду послухати мистецького виконання українських пісень у супроводі бандур. Всюди наші громади добре попрацювали, хоч як вони (з виїмком Вінсору) нечисленні, щоб заповнити на концерті публіку.

Дня 9-го березня виступила Капеля на Святочному Концерті в честь Генія України Тараса Шевченка у Дітройті. Про цей виступ вже були похвали у рецензіях у „Свободі" і в „Народній Волі".

Дня 30-го березня виступила Капеля у Лорейн, Огайо. Тут підготовчою працею зайнявся голова місцевого УКК, п. Богдан Дейчаківський. Треба признати, що він, разом з п. Степанією Лаврищук і п. Бараном, зумів об'єднати всю українську місцеву громаду так, що велика заля в Гайскул виповнилася майже по береги. Успіх був під кожним оглядом великий.

До Капелі вже звернулися телевізійні підприємці з предложенням, аби Капеля виступала у телевізійних програмах на трьох великих станціях.

У майбутньому — Капеля має запрошення виступити на святі в університетському місті Ен-Арбор (17 травня) і під час свята у Форда.

Радіємо цими небуденними успіхами Капелі.

Євген Яворівський

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ПЕРША ПІСНЯ

Недавно Київ відвідав т. зв. Буковинський народний хор з Чернівець. Л. Дмитренко в рецензії на виступи хору написав: „Воз'єднана з совєтською вітчизною, буковинська земля співає радісну пісню щасливого життя ... Перші слова безмежної любови і щирої подяки талановитий колектив звертає до того, хто дав волю і щастя буковинській землі, хто возз'єднав усі українські землі в єдиній українській совєтській державі, хто є натхненником священної дружби совєтських народів і прапороносцем миру в усьому світі ... " Далі виконував хор російські й молдавські народні пісні, твори совєтських композиторів, румунську кантату про Сталіна, „колгоспні коломийки", твори совєтських композиторів, а навіть Вахнянина, Степового, Ніщинського.

КАРПАТСЬКИЙ ЛІС

На цілому Закарпатті совєти розгортають „стахановський рух" за „швидше виконання почесного замовлення дерева будовам комунізму в Каховці". Бриґада лісорубів М. Ковача виконує завдання на 260% денно.

Повідомлення в справі П'ятого Конґресу

Український Конґресовий Комітет отсим подає до відома всім українським організаціям і установам, які діють на терені ЗДА, що на П'ятому Конґресі Американських Українців, який має відбутися в Ню Йорку в днях 4, 5 і 6 липня 1952 р., згідно із статутом, мають право брати участь делеґати всіх тих українських організацій та установ, центральних і льокальних, що зголосилися у члени Українського Конґресового Комітету, були прийняті і вплатили членську вкладку.

Всім організаціям, що співпрацювали в УККА з часів IV. Конґресу, відповідні формулярі були розіслані ще минулого року.

Відділи УРС, організації, що належать до ОУДО та всі інші організації, які досі не були ще оформлені в УККА і бажають стати членом та вислати своїх делеґатів на П'ятий Конґрес, мають виповнити рубрику ч. 2. **на формулярі ПОВНОВЛАСТИ.**

Український Конґресовий Комітет Америки

ПОВІДОМЛЕННЯ КУРАТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

Кураторія Українського Народного Фонду отсим подає до загального відома, що дня 11. березня ц. р. замкнено рахунки Українського Народного Фонду за 1951-й — другий оперативний рік, причім стверджено, що в часі від 10. березня 1951 р. до 10. березня 1952 р. до Українського Народного Фонду вплинула загальна сума

130.188.89 долярів.

Ця сума на **27.648.49 долярів** більша від суми, що вплинула протягом першого року існування Фонду (**102.540.40 долярів**) і в 6 разів перевищує вислід збірок УКК попередніх років, перед заснуванням Фонду.

Цей вислід пророчисто свідчить, що українське суспільство Америки зі зрозумінням та прихильністю ставиться до своєї молодої народної інституції і Український Народний Фонд може стати поважним допоміжним фінансовим чинником у великій справі визволення України.

КУРАТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ НА ЦЬОМУ МІСЦІ СКЛАДАЄ ЩИРУ ПОДЯКУ ВСІМ ПЛАТНИКАМ НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ Й ТИСЯЧАМ ЖЕРТВОДАВЦІВ, ЩО СПРИЧИНИЛИСЬ ДО ЦЬОГО ВИСЛІДУ ЗБІРКИ.

Окремо Кураторія дякує Відділам Українського Конґресового Комітету Америки, а також усім організаціям і установам, що своїм старанням сприяли розбудові Фонду.

В найближчому часі відбудеться контроля господарки Фонду і вислід її буде подано до загального відома.

При цім подається до відома, що громадяни, які бажають отримати виказку Українського Народного Фонду за 1951-й рік, можуть прислати відповідну суму Національного Датку, але повинні зазначити, що цей Даток треба зачислити за рік 1951-й і виставити також і виказку Українського Народного Фонду — за 1951 рік.

Ню Йорк, дня 31. березня 1952.

Кураторія Українського Народного Фонду

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Вельмишановний Пане Редакторе!

Газета „Українське Слово" (ч. 537), а слідом за нею „Українець-Час" (Ч. 9. за цей рік) помістили на своїх сторінках провокаційні редакційні повідомлення про те, що я співпрацюю в малоросійському додатку до „Нового Русского Слова", організую малоросійську федералістичну партію, що я „дешево продав москалям свої колишні кайдани, за пару долярів" і тому подібні несамовито нахабні брудні наклепи. Базуючи свої „повідомлення" — як пишуть самі редакції, — на „чутках", редактори далі в дефінітивній формі твердять про мою „зраду" й „продажництво", як про доконаний факт. Редактори не помічають, що таким способом вони кваліфікують самих себе, як наклепників і що вони компромітують насамперед не мене, а себе самих і українську пресу.

Комуністичні газети в Нью-Йорку передрукували всі ці речі, як велику сенсацію, вважаючи її свідоцтвом розкладу української самостійницької еміграції і підкреслюючи, що зрадив як раз той, хто недавно випустив книжку „Американське малоросійство". При цьому комуністичні москвофіли підкреслюють, що вони не можуть бути покликані за ці наклепи на мене до відповідальности, бо вони лише передруковують те, що пише сама українська націоналістична преса. Одночасно вони передруковують також наклепи на УВАН у США, яку безсоромно оббріхує частина нашої преси.

З презирством і огидою відкидаю всі до одного слова подібні „повідомлення" про мене. Гадаю, що тут маю діло з продуманою провокацією. Мушу заявити, що для української визвольної боротьби однаково, з яких кіл ідуть ці провокації. Тому, коли б подібні „повідомлення" з'явилися в пресі і в майбутньому то прошу всіх чесних читачів не вірити їм ні в одному слові та зрозуміти мене, коли я на них не відповідатиму. Це бо справа суду, а не дискусії.

З належною пошаною

(—) Юрій Дивнич.

29. III. 1952.

Нью-Йорк.

О. Ортинський

ПІДСУМКИ УКР. ФУТБОЛЬНОГО СПОРТУ В ЗДА

По двох роках існування і активної праці поодиноких українських спортових дружин в ЗДА можна поробити певні підсумки цієї праці, спрецизувати ці осяги, які поодинокі дружини здобули не тільки для себе, але й для українства тут взагалі, та рівночасно застановитись над цим, що ще можна від наших спортсменів вимагати і які користі можуть ще бути тоді, коли наш спорт піде в своїм розвоєвім шляху в гору, а не застановиться на місці.

Коли Злучені Держави відчинили свої ворота для широких переселенчих мас з европейських таборів, таборяни — різних націй — почали в цій країні відбудовувати своє многогранне життя так, як котру національність було на це стати. Нації із славними споротовими традиціями не зобули теж присвятити уваги розбудові свойого спорту на американському континенті, маючи в пам'яті не тільки це, що спорт для них може бути тереном для виладування енергії молодців на зеленій площі, але в першу чергу витягали висновки з тих спортових імпрез у їх, до війни ще вільних країнах, які давали кольосальні пропаґандивні здобутки для їх держав і народу.

В цей спосіб словаки, чехи, поляки, литовці, лотиші, жиди у всякий спосіб зміцнювали чи творили нові спортові дружини, які сьогодні в боях на площі приносять багато чести для них, про що зрештою широко пише їхня преса, а в першу чергу преса американська.

Не послідними були тут і українці. Що більше — українці повели широко закроєну організаційну розбудову свойого спорту і на сьогодні ні одна з новоприбулих еміґрацій не може похвалитись кількома своїми спортовими дружинами, чим саме українці перемогли всіх, маючи на сьогодні шість футбольних дружин, з яких кожна у найвищій клясі свойого стейту, з яких щонайменше половина є кожного сезону кандидатом на мистця, чи як останньо „Леви" мистцем в стейті Шікаґо.

В останньому часі американська преса відсупила від своєї засади — не займатись футбольним спортом, який до речі, не здобув до цього часу належної уваги, поступаючись не тільки перед бейсболом, американським футболом, боксом тощо. Але коли кажемо, що в останньому часі ця ж преса почала до футбольного спорту ставитись з більшим респектом і навіть його пропаґандивно підносить, так це заслуга саме тих новоприбулих еміґрацій, які створивши добрі футбольні дружини вказують тутешнім громадянам красоту футбольного спорту, тоді коли цей футбол на належному рівні.

Нам треба проаналізувати осяги наших дружин, осяги відмічені широко в пресі чужомовній, а англомовній зокрема. Бо тільки тоді, коли про нас говоритимуть інші, тоді щойно можна прийняти твердження, що в якийсь спосіб робимо добру славу українському імені, та нашому народові.

Про українців мовчали в галузі спорту. Мовчали, бо не чули про українців, мовчали, бо не хотіли говорити про нас, щоб борони Боже хтось не довідався, що на світі існують такі українці.

Наші футбольні дружини **примусили** *інших говорити про нас*, і як можемо ствердити, говорити про нас похвально, як про народ з великим запасом сили, як про джентелменів, як про тих, які покинувши батьківщину перед ворогом, *приносять честь Україні і* тут, себто сповнюють ролю амбасадора свойого поневоленого народу на цій вільній землі.

До цього часу шість наших дружин стоять в боях лицарських *проти противників*: „Леви" з Шікаґо, „Черник" з Дітройту, „Орлик" з Клівленду, „УСК" з Ню Йорку, „Січ" з Елизабету та „Тризуб" з Филаделфії.

Безперечно, що найбільший успіх до цього часу здобули „Леви". Дружина яка зуміла змонтувати сильний склад, дружина яка вповні гармонійно співпрацює на площі, як пристало на спортсменів, дружина, яка поставила собі за пункт амбіції піднести ім'я українського спорту високо. Ліґа стейту Іллиной сильна, цього ніхто не може заперечити. Вистачить згадати, що прим., польська дружина „Іґельс" має в свойому складі змагунів ліґової львівської „Поґоні", словацька дружина „Словак" має теж змагунів із своєї „Братісляви". Коли мимо так сильних противників „Леви" цього сезону здобули чемпіонат, це ясно і недвозначно засвідчує про вартості наших „Левів". „Леви" здобули цього сезону потрійну нагороду: 1) Чашу переможця на 1952 рік, 2) Чашу Нілзен Трофи, і 3) 300 дол. готівки. Та чи не найвищою нагородою для „Левів" було це признання із сторони відомого діяча п. Трайнера, перед 5000 публіки, різнонаціональної, коли він сказав: „Леви" в яких грають переміщені особи з України, здобули перше місце! Ми Вас спостерігали впродовж 9 неділь. З неділі на неділю Ви грали краще і показалися непереможною командою. Крім доброї гри, показали Ви ще гру „фер". Ваше мистецтво бездискусійне. **Ви покинули свою гноблену Батьківщину і тут в ЗДА знайшли не тільки свободу, але й перемогу! Є великою честю для мене вручити Вам цю чашу . . ."**

Ця перемога не прийшлась легко, бо проти „Левів" були не тільки інші змагуни, з добрим умінням свого фаху, але і судді, які кривдили нашу дружину, про що зрештою відмічала преса. Та „Леви" не здали позицій, „Леви" піднесли наш прапор високо, „Леви" дали нагоду чужій пресі широко згадувати ім'я **українців,** добрих синів своєї Батьківщини!

Або „Черник". Найкраща команда в своїй клясі, команда яка здобула перше місце своєї кляси і дала притоку до широкого коментування гри **українців.** Не „черниківців", але українців! Отже вслід за спортовим успіхом, пішов успіх політично-пропаґандивного значення.

„Орлик" — побідник в грах за чашу Клівленду! І знова вручення чаші і знова перед масою глядачів похвальні слова на адресу **добрих копунів з України!**

„УСК" в Ню Йорку — минулого сезону віце-майстер національної ліґи, цього року, по початкових невдачах кандидат на майстра! Спортова американська преса не раз і не два підмічує гарну гру українців, змагуни УСК-у не раз і не два носили на своїх грудях відзнаки репрезентантів Ню Йорку!

Новозаснована „Січ" несподівано стала добрим партнером для членів національної Ліґи, і є повна надія, що в найближчому сезоні січовики фізично та духово скріплять себе, та стануть партнером першої кляси.

„Тризуб" з Филаделфії займає середнє місце в своїй клясі. Причиною, це хитання форми змагунів. Одного разу вони виказують високий футбол, іншим разом не везе. Та в кожнім випадку американці цінять цю дружину, чого доказом є різні турніри, з участю професійних команд, і членом таких турнірів є кожноразово наш „Тризуб". І про цю команду американська щоденна преса приносить вістки, про „юкреніенс", які своєю граю „фер" здобувають симпатії тутешніх. Знимки із змагань ,Тризуба", поміщувані в чужомовній пресі є доказом того, що наша команда сповняє свою ролю спортовців та пропаґандистів нашої справи задовільно.

Треба згадати про один цікавий випадак, який трапився на терені Филаделфії. На Пенсилвенському Університеті відбувається виклад з історії. Професор говорить про „Рашія" як про моноліт. Встає молодий студент і каже, що „Рашія" це „Рашія" а є ще поневолена „Рашією" Україна. Про українців знає добре, бо проти них змагався в грі за мистецтво. І це були українці, цілком інші, як „Рашієн". Зацікавився він тими українцями, як історик купив собі історію України проф. Менінґа і здобув собі вже повне поняття про окрему націю, сьогодні поневолену, українців. Професор був зачудований, що учень знає много більше про це, як він самий. Напевно, що виступ цього студента на форумі тих, котрі в майбутньому займуть поважні державні становища, залишиться в пам'яті присутніх. Американський спротсмен став пропаґандистом в користь України. Так, шляхи до здобуття визнання нас як повновартну націю є важкі і довгі, їх треба прочищувати з трудом, і наш „Тризуб" став помічником в цьому.

В загальному треба ствердити, що підсумки нашого футбольного спорту за останні роки на цьому терені додатні. Крім безупинного росту під оглядом спортового вміння, принесено багато користей для української справи.

Які перспективи на будуче? Ми народ повний енергії й організаційного хисту. Тому не можемо станути на цьому, що вже зроблене, але мусимо іти вперед. І тому на нашу думку, таким кроком вперед буде створення репрезентативного клюбу, який змагався б в професійній лізі, який **давав би змагунів до репрезентативної одинадцятки ЗДА!** Чи не принесе це для нас користи, коли преса напише, що рішальні ворота здобув на Олімпіяді українець А., а на світових мистецтвах українець Б. на воротах одинадцятки ЗДА обоборонив карний коп".

Чи може це ілюзії? Ні, це факти, які можуть заіснувати, але тоді, коли наші змагуни вийдуть на ширші води, коли стануть в найсильнішій конкуренції, коли звернуть на себе увагу не тільки стейту, але цілих ЗДА. До цього мусимо змагати, і в ніякому разі не занедбаймо справи створення нашої репрезентативної одинадцятки!

Вже згадувано про турніри професійних американських команд. І нам приходиться поділитись гарною вісткою про це, що вже 3. квітня наші змагуни, під назвою „Юкреніенс" беруть участь в турнірі, при електричному світлі, у Филаделфії. До участи в цьому турнірі запрошено українців як добрих партнерів. Нашими противниками будуть між іншим „Фила. Амерікенс", чільна дружина професійної ліґи, та „Нейшенел", многоразовий мистець ЗДА. Наша команда експериментальна, себто, не буде вона остаточно устійненим складом майбутньої репрезентативної одинадцятки, буде вона зложена із змагунів з найближчої околиці, себто Ню Йорку та Филаделфії. Все таки вона дасть нам змогу зорієнтуватись, чи здібні ми є протиставитись сильним дружинам. Крім змагунів „Тризуба" візьмуть участь в цій команді кращі змагуни зі східних стейтів. Початок турніру о год. 8-ій вечора, 3. квітня ц. р. Наша дружина гратиме кожних два тижні, і в протягу цього турніру зможемо зорієнтуватись в уложенні нашої сильної команди.

Цей турнір буде безперечно дальшою нагодою для цього, щоб преса широко розписувалась про українців, і щоб великі маси глядачів мали змогу може і перший раз стрінутись з українцями, як окремим, повновартним народом. „Леви" з Шікаґо стягнули на свій незабутній фінал чаші публіки біля 5000, сподіваємось, що „Юкреініенс" стягнуть у Филаделфії таку саму масу, або й більшу.

Ми ростемо, і рости дальше мусимо! Ми мусимо доконати цього, щоб наша молодь знайшла саме **в спорті** нагоду до виладування своєї енергії, мусимо доконати цього, щоб назва „українець", в доброму значенні, не сходила з уст чужинця, і з сторінок чужомовної преси! Цього доконаємо!

КРОВ'Ю І НА КІСТКАХ СОВЄТСЬКИХ РАБІВ

(мвд) — Нова, великих розмірів статуя Сталіна завершить будову нового каналу, що сполучує Волгу з Доном. Будований кров'ю і на кістках совєтських рабів, цей новий канал уважає совєтська наказна преса „новим величезним досягненням совтського народу, що під випробуваним проводом ґеніяльного батька народів, тов. Сталіна, дав ще раз доказ свого намагання мирно жити і для миру будувати".

Новий Волга-Дон канал, практично, має зв'язати північну Росію з Донецьким басейном, сполучити Каспійське з Чорним морем, дати змогу великим кораблям перепливати з Балтійського до Середземного моря. Чи ці надії сповняться є всі підстави сумніватися. Канал дуже вузький, для воєнних кораблів не тільки він, але і Волга, мало придатний. Цим новим водним шляхом не більше, як 1% совєтського транспорту зможе бути заспокоєний. Щоб заосмотрити канал достатньою кількістю води, прийшлося збудувати спеціяльний басейн, з якого електростанції помпуватимуть воду до каналу.

Вже на цю весну цей канал мають передати до вжитку. Він в зимку непридатний, в цей час електростанції можуть служити іншим цілям. Воду з каналу і з басейну вживатимуть також для наводнення довколичних земель з метою піднести їхню продуктивність.

Новий канал, проте, не є без ніякого значення. Тепер водним шляхом можна буде транспортувати на Схід, в сторону Уралу, де сконцентровані великі заводи і фабрики, багатства донецького басейну. Це, в випадку війни, і навіть в теперішній час, має своє значення.

СВЯТОЧНА КІНОВА ПРОГРАМА

Кіно „Амерікен Тіетер", що знаходиться в долішньому Ню Йорку, при 3. вулиці, між „В" й „С" Евенями, вівторок і середу цього тижня (8. і 9. квітня) присвячує висвітленню святочних фільмів

Буде висвітлюватися великий страсний фільм Сесіль де Міля „Цар над царями" та інший визначний релігійний фільм „Перший легіон". Ця програма зацікавить кожну родину.

УВАГА!—УВАГА!—УВАГА! ОГОЛОШУЄМО ПЕРЕДПЛАТУ!

на 1-ий том відомої повісти Уласа Самчука „ВОЛИНЬ", що перевидається ,заходами Громадського Комітету в Торонті і появиться в продажі з кінцем липня ц. р. Книга великого формату, матиме понад 360 стор. друку і коштує в передплаті $2.50, які просимо висилати на адресу:

E. Pasternak, 69 Harshaw Ave, Toronto, Ont., Canada

Після появи книжки в продажі, її ціна буде підвищена.

Громадський Комітет видання „ВОЛИНІ" Уласа Самчука

(86—7—9)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮАРК, Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. ім. Івана Мазепи, від. 27, відбудуться в середу, 9. квітня, в Українській Централі, 180 William St. Початок о год. 7:30 ввечорі. На порядку нарад важні справи. Приявність членів обовязкова. — Д-р О. Утриско, голова; Мґр. О. Олесницький, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ТЕКЛЯ КОРОЛЬ, членкиця Сестр. Преч. Діви Марії, від. 151 У. Н. Союзу в Алентавн, Па., померла 19. лютого на удар серця. Покійна походила з села Лімна, пов. Добромиль. Полишила в смутку 6 дочок і 1 сина. Похорон відбувся 23. лютого при участи родини, членів і багато знайомих. — В. Їй П.!

А. Пипок, секр.

В другу річницю смерти бл. п.

ОЛЕКСАНДРА ПАНЬЧАКА,

бувш. начальника скарбового уряду в Станиславові, Галичина, відправиться в неділю, ДНЯ 13. КВІТНЯ ц. р. о год. 4½ пополудні (по вечірні) в церкві св. О. Николая в Шікаґо,

ПАНАХИДА,

на яку запрошують рідню, приятелів та знайомих

Сестри, Шваґер та Сестрінки.

У глибокому смутку повідомляємо рідних, свояків і знайомих, що дня 5. квітня 1952 р., по короткій недузі, упокоївся в Бозі, в Ню Бронсвик, Н. Дж., б. радник суду в Перемишлі

КОНСТАНТИН КОТИС

Покійний родився в селі Токарня в Зах. Україні.

Похорон відбудеться дня 9. квітня 1952 р., в год. 9. ранку, з погребового заведення до укр. гр.-кат. церкви, а відтак на St. Peter Cemetery, New Brunswick, N. J.

РОДИНА КОТИСІВ І ГРАБОВИЧІВ.

ТАРЗАН, ч. 2805. Корисний натяк.

„Зло впало на країну Герр, Тарзане!" — шептав Отаму сумно. „Тіра це зрадлива, зла жінка. Вона буде злою володаркою".

„Башта Сонця" — він показав. „Твоя квартира, доки Тіра не розмовиться з тобою".

„Ти врятував моє життя" — шепотів Отаму. „Я хотів би сплатити довг. Як я відійду, поглянь поза ці двері!"